

Passionerna. Skaldstycke.
=Anon.= Stockholm, tryckt
hos controlleuren C.G.
C....

Thorild, Thomas,

1700-1829 81 A Br.

National Library
of Sweden

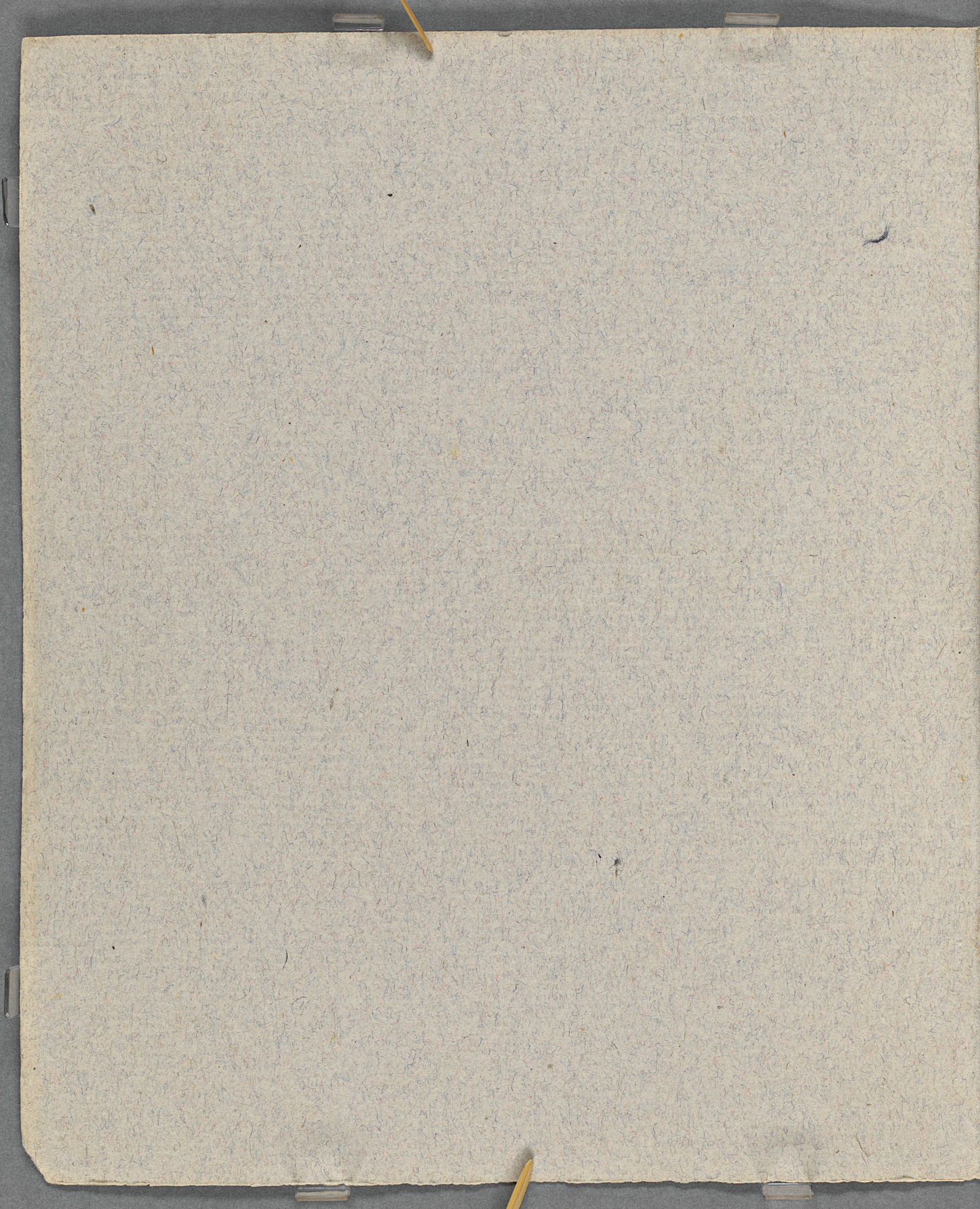
THORILD, Thomas
Passionerna.

Vitt. Pr.
(Bv)

0
1700-1829

Sthlm
1785

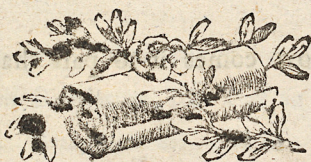
THORILD, Thomas

5 V. baml.
Vitt. Sv.
(2 v.)
1700-1829

PASSIONERNA.

Skaldstycke.

Sapere Aude.

STOCKHOLM,

Trykt hos Controlleuren C. G. CRONLAND, 1785.

Born Originals, how comes it to pass that we die Copies?

YOUNG.

Til
Sällskapet UTILE DULCI.

Jag höjer Hjärtats rättigheter långt öfver Snillet. De sednare äro mera lyfande och starka: de förra mera ömna och heliga.

Jag har, kanske, för högt låtit tala de ena. Tillåten mig gifva en röft åt de andra. De äro för ljufva at misshaga. Tillåten mig göra SÄLSKAPET et Offer af dessa bladen: ej til en egendom — de hafva förlorat skickligheten at vara det: men til en evig Vördnad för alt hvad som beskyddar Snillet.

Jag skänker Skaldens ära, så snart någon kan fåja — *ni äger den icke värtvißt*: men Hjärtats, men Dygdernas, icke förr än med min Varelse. Bland dem öfverträffar Årkånslan. Den tilhör mig enskilt: jag är til genom Vålgerningar. ÅRKÅNSLAN är mächtig i min själ som Lifvets kärlek och ljuf som Himmelen. Ingen magt skal förneka mig des sålhet.

Man ser det: jag emotstår ej den kraft som bortför mig. Men felar jag? Är det SANNINGENS? Gudomliga Skönhet! som jag tilber med min ålders häftighet; som gör det lika omöjligt för mig at ej förneka en Orätt, och ej röras af et Ådelmod . . . Jag har valt dig. Oförgångeliga! Må jag aldrig vackla mellan Vanans svaga myndighet, och den himmelska renheten och den eviga styrkan af Din Röft!

AUTHORN.

REPORT OF THE DIRECTOR

The following report was received from the Hon. Mr. [Name] on the 15th inst. [Date]

The [Name] has been [Action] [Location] [Date] [Details]

The [Name] has been [Action] [Location] [Date] [Details]

The [Name] has been [Action] [Location] [Date] [Details]

The [Name] has been [Action] [Location] [Date] [Details]

The [Name] has been [Action] [Location] [Date] [Details]

Til det HÖGRE ALMÅNNA.

*

*

Hvem menar ni väl jag talar til? Til kretsen af de starka och manliga Själur, som känna Naturen och det ädlaste Snillet frambragt. Ej en gång til SNILLEN, i de veka eller låga slag. Må man ej bedraga sig. Detta är min Domstol.

Jag Vådjar från Lagar hvars ton jag ej funnit nog stark och bjudande, til Naturens: til de eviga, almånna af Sanning och Skönhet. Hvem urskiljer dem? De gudomligaste ögon; den renaste och högsta känsla.

Detta bör befria mig från en myckenhet Half-domare: röster utan ton och kraft! Själur, tydeligen gjorda för att följa: ej för att finna och afgöra.

Man dömer ej, utan så långt man Känner. Borde detta ej tyfta er, j alle, tanktome stöjare som föden larm och tvister? Ej högmödig: utan dårlige! I alt Begrep är ljus, är styrka, och därför lugn. Påstån då ej så löjligen det himmelska lifvet af de högsta regioner i Sanningens och Känslans rike. Eller — dårskapen läres ej: gån dit, svindlen, och förgåns.

Jag älskar Lif: men Ordningen är grunden därför. Må hvar och en vara lyckfelig i kretsen af sin Skönhet och sitt Ljus. Men upstigen ej att gifva lag i en högre! Snillenas medelmätta har vant er vid ett sjelfsväld, ett slags öfvermod. Men ingen är något utan genom Sanningen af det han är. Var ej ett ljud: håldre än en Sjal som känner!

Högmöd! ropen j. Ja, Högmöd. Men förödmjuken mig på detta sätt. Genom Sanningen! Denna striden är gudomlig. Den skal gifva allt sitt värde: och göra min domstol ren.

Jag återkommer til Er, ådlare! SNILLET'S FRIHET är det interesse för hvilket jag talar. Den Hånnas genom samma vapen som Förnuftets och Medborgarens: genom en ren och djärf röst. Den Förtryckes på samma sätt: genom det antagnas fördom, genom små-lagarnas despotism. Man har sedan Snillet's joller-dar en vifs konst-nyck. Efter den — skal Snillet i sin Mandom gå! Den anslår skämtet och glädjen. Men den Vifes röst, den heligaste, den högsta Naturens känsla får ej undantagas. Dömen dåröfver. Kan här gif-

vas en Skönhet som ej är den antagna? Kan denna Skönheten äfven vara en högre?

GALLIENS Mode-krämerska herrskar öfver Ofs för länge. Andra Folkslag hafva redan en Sjelfständighet: och Vi yrse i ungdoms-åren. För dessa kan den gifva lagar. Men den vågar det för Snillen och Konungar. Vågar sträcka sin arm til höjden af Sjelfvarelse och Mandom!

Ej at jag vil utsluta en Skönhet. Det är juft detta dårliga Våldet jag befrider. Må hela Verlden njuta sit lif! Förtjusfen, j, Rimare. Men säjen ej löjligen: så skal ni förtjusfa, eller tyft!

I Snillets verld är ej fråga utan om Sanning och Skönhet; om sjäens högsta ljus, rörelse, nöje. Detta är den enda Reglen: och nog. Följen den, med, utan Rim. Gifven blott förtjusning åt den krets j väljen — af små, af stora; jollrande, manliga; glada, eller djupare; gudomliga själar, eller stoftets!

Befinna! Kafta ert öga öfver Jorden. Denna lysande krets af Skönhet som nu omger, nu uppfyller edra finnen, Var den alltid? Ockfå då när den låg kringströdd i Naturens vildhet? Gudomliga Sinnen upfökte, samlade den. Har den uphört at finnas sedan några svaga otilräckliga Själur började säja: *vi behöfve ej mer?*

Jag älskar Snillet; och är omåttelig af des skönhet. Men vet ni ej huru man älskar? Huru man förtjusfar sig af at genom elden af sin rörelse höja den tilbedna Skönheten? Ach, ni Ver det ej utan så långt ni har känsla. Om denna felas er — vifst! det är Nog.

Dömen mig. Har jag Naturens och Passionens röst? Är jag öm för Harmoniens ljufva eller starka? Talar jag Sanning och Sällhet? Jag frågar min valda Domastol, kretsen af de starka och kännaude Själur. De veta at en Skönhet, nyfs kommen ur Naturen, måste hafva en slags vildhet: men som ej annat är, än — nyhet och natur i de starkare behagen. Dock, SANNINGEN är alltings värde. Jag tilber dea med eller mot mig. Döm mig, gudomliga!

*

*

*

Detta är egenteligen icke PASSIONERNA: det är deras Metafyfik, inledningen til dem. Jag har behöft återgå til det Första i den kännaude Naturen: dessa högsta stegen af Under och Skönhet intil GUD. Min känsla har måft svåra däremot. Men huru uttrycker sig den högsta, den hänryckta Passionen? Skola de svåra som aldrig kände den?

Den

Den Vifes Hymn, betraktelse, andakt til Naturen, hurudan är den? Beskrifver förtjusningen? eller med Himmelens starka språk, ropar den: Skönhet!

Jag vet — alt i den Vifes själ bör vara höghet, lugn, förstånd: men med den högsta känsla! bör vara följd, klarhet, ordning: men med den högsta kraft! Åtskiljen ej människan. Den stora Känslan följer ej en mekaniska ordning. Alt för den är et ögnablick; en Gudomens fart, et drag, en blix.

SANNING och KÄNSLA, dessas högsta kraft — är den fördel jag söker, kanske min characteristik, åtminstone den dag i hvilken man bör se mig. Man har uttömt konstens små skönheter, dessa eviga hvardagspräl. Sagornas och Skald-jollrets tid är ej mer. Man behöfver Naturens och Själens under. Dessa äro väsendet af en LÄROSÅNG, det ädlaste och högsta — sedan Hjelt-äventyrens långa och fubliina smaklöshet ej därar ofs mer — Snillet kan arbetta uti. Men känner ni kraften och naturen af en sådan? Ni kan fåja om en Jofur eller Venus tala rätt. Men förmår ni det ock om den högsta och heligaste Naturens känsla?

Man känner Fabeln, Konst-firaten: men ej Passionen. Man känner tingens första, spelande likheter: men ej dessa högre Krafter, ej dessa eviga dragen ur den inre, dessa gudomliga ur den högsta Naturen.

Må jag ej utessluta någon som bör vördas. Hvad känner ni, hvad läser ni, hvad har ni omkring er? Galliens lättheter? dagens glada? eller Seklernas och Folkslagens odödliga alfter? Man har skapat af sin medelmätta en Natur: fatt alt nytt, stort, ädelt öfver den. Man har ouphörligt fordrat lifighet och de lätta behagen: knapt nämt höjd, styrka, Majestät. Men så stort bör målet vara för et Snille, och för en Kännare.

Reglen för min Domstol är enfaldig: den, efter hvilken jag arbetat. DET HÖGSTA AF KÄNSLA, AF NATUREN, AF VARANDE SNILLEN. — Skärpen er Granskning. Jag vil ej hafva annat värde än denna Regel tildömer mig. Ej mer, och ej mindre.

*

*

*

Jag föruttfes vittra ovänner. Kanske några, våldfame, förvåndare och sinådare utan sanning och heder. Men äfven i dessa ämnen är Rätträdigheten helig. Må man ej glömma de ädla och ridderliga lagar efter hvilka Snillen böra frida! Frågan är om at gifva mera skönhet och höjd, mera känsla och lyksalighet åt mänskliga själen. Är den ädel nog at uplyfta?

Andre skola drifva långt Qvickhetens lilla styrka: skola fjolla, flyga och rafa. Det förtryter mig at denne narr-talangen ännu hos ofs skal vara så mycket

ket aktad. Är det kanske därför att det felas Sjalarna manlighet och uplyftning? att de älska ännu Gofs-arens ras? VOLTAIRE, den store gäckaren, gaf de svaga snillen denna stöten. De hafva sedan icke kunnat gå rätt; svindlat från begrep och fanning och regel. Ni skal se dem förena med denna snilletts yrsla all den arghet som är de små Sjalars styrka. Men ni finner det lätt: en narr kan ej angripa annat än en narr: där är frid. Den ädle andas i högre regioner.

Authorer frukta Tadlare genom en svaghet som fördömer dem. Jag däremot upper som en Belöning min lifliga vördnad för hvart uptäckt fel, af en ädel. Nämn ej denna svärmen andra! Frukta dem är de svaga dårars giffel; är feghet och vanvett. Ni är en Man, och vågar ej gå ut om sommaren för insecter?

*

*

*

Deffa äro de frågor min Skaldfång bör besvara: har detta draget *fanning*? *styrka*? *fullkomlighet*? Han skrifver efter reglen af den högsta KÄNSLA: har han des väfande och des röft?

* Man studsar vid Läsningen af denna nya skaldkonst. Den har ej annan svärighet, än graden. Tonen följer tankan: är lätt och frönmande: är häftig, stark, bruten: är ljuf, är vild: är vigtig, eller öfverfarande. Den rätta Läsningen är Förståndets och Känslans: ingen regel ger den. Men utan den — förloradt är det rörande af hela Skaldens skönhet! Verfens egenteliga musik är enfaldig. Det högre förlorar sig evigt för denna — eller denna — graden af Sjalär. Någon gång ropar man: gif mig en Författare. Likfä ofta kan återropas: gif mig en Lifare!

FÖRSTE SÅNGEN.

FRÅN dit sköte, Natur! låt i ätheriska vågor
Strömma öfver min Sång behag och rörande skönhet,
Strömma förtjusning. Dig, ach dig, odödliga! milda!
Alt-uplifvande, dig NATUR! min bäfvande harpa
Stämmes. Tyft omkring mig sväfva, OSSIANs ande!

MÅGTIG är du, NATUR! O alla varellers fullhet!
Mågtig är du. Och kraft, och kraft af evighet strömmar
Från dit inre outgrundliga Lif. I dit HELA
Qomfanneligt utsträckt, stor, harmonisk, oändlig:
I dit stoft obegriplig. Källa af smärta och välluft:
Källa af ljus, af fjäl. På den höga, eviga Himlen
Strålände, nådfull. Lif i folen, och fågning i blomman.
Skönhet i alt, i alt! men Gudom och under i MÅNSKAN.

MÅNNISKAN — ach! Naturens afbild, helgedom, tempel.
Djupt i des väsend outgrundelig lefver Naturen:
Lefver och verkar i Känslan. Hemlighet! Hemlighet! KÅNSLAN?
Väsende, Kraft! hvad är du? GUD förborgad i stoftet:
GUD inom Ofs. O djup! Från hånne flöda Begären:
Flöda elände, storhet! flöda qual och förtjusning!

ANDRE SÅNGEN.

SOM i dig, O Natur, en enda rådande ALLKRAFT
Ouphörligt skapar, och outhörligt förstörer:
Evig, underfull. Flåktar ljuslig och fufar i våstan:
Hotar förskräcklig i Dunderet, rasar i midnatts-stormen.
Välluft i rofens barm, i Våren ungdom och glädje:
Död, förhårjning, i Nordans grymma, qvåfvande ilar!
Gjuter blomstrens ånga: drifver de hvirflande målnen.
Purprar Östern: och smilar ifrån den rödgula frugten.
Sporrar den fråtande Tigren: andas ömhet i dufvan.
Blickar i Stjernan nåd: och gniftrar vrede i Blixten.

SÅ, O Natur, Natur! få, outgrundlig i mångfald,
Outgrundlig i enhet, år ock i människo-stofter
KÅNSLAN. Samma, samma! mäktiga, lefvande åtrå
Störtar SAPPHO i vågen: och dig, förskräcklige HJELTE *!
I det brufande svalget. Fåster dären vid guldets;
Dären vid årans bländsken. Ofrånskiljeligt fåster
Ynglingen ach! vid flickans bröst i hänryckta kyssar.

ALLTING, alt i den stora, omåtliga, hvimlande Verlden,
Söker varelse, sålhet. Söker i himmel och afgrund
Nöje, varelse, sålhet, lif, åtnjutande, evigt!
Hvimlar och föker ach! FÖRSTÖRELSEN följer dig, följer dig,

Krea-

* Quintus Curtius.

Kreatur! Åtrå, sök. Den kraften som lifvar din ungdom,
Den förtår dig!

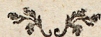

TREDJE SÅNGEN.

SAMMA lefvande KRAFT! men kraft som olika verkar,
Evigt föränderlig, evigt en. Obegripelig verkar
Efter ämne och lagar; efter ORGANER, Organer!
Strömmar lätt som en gudomsflåkt i det glädande ljuset:
Brusar fraggande våldsam gnyende gruffig i vågen.
Ljuf i en vår-pust; ljuf, elektrisk, eldar, upömmar
Cypriiska flickan, retar tjufande, föder begåren!
I Caraijen grymhet, tiger-art. Snille, ach! SNILLE,
Frö til himmelska dygder, i den harmoniska, fina,
Eldiga mänskan. Ach! men ach! du flyr mina djärfva
Båfvande blickar, Natur! för tankan flyr och förfvinner och
Höljer dig djupt i dit heliga, ogenomträngliga mörker.

SNILLE? ja. Och frö til Dygder, til Hjelten, til Skalden?
Ja. NATUREN är alt i tingens Organer: fast ofta
Outgrundeligt huru? Elden och spänningen i den
Åregiriges själ, uplyfter den, gör at han älskar
Frihet och högder, svåra förvånande bragder och faror,
Håftiga håftiga nöjen! O däremot känslööm, ljuffint,
Vandrar i stilla dällder Vällustens vän, och förtjusning
Andas, och ler åt rosen, och söker, söker herdinnan och
Skuggan. — Evigt SKAPANDE! i Förening och Bildning

Lefver du, känner och verkar. Hvarje stoft genom dig har
Kraft, har lif. Men kraft och lif i stoftet är intet
För det dödliga ögat. I Förening och Bildning,
Där först yttra de sig: den Högstes under och styrka!

FJERDE SÅNGEN.

ANALOGI! sublimes, strålande Sanningens IRIS,
Som hon utskickar vidt i Naturens okända riken,
Analogi! du ser der; ropar det högt för den vise.
KÄNSLAN i människo-stoftet är alt. är, namngifven, Tanke:
Herrskande heter Passion — PASSION! O ängel! O villdjur!
Jordens glädje; och jordens styggelse. Ljus som zefiren:
Rafande, ljungande. Stiger hög och ädel til himlen:
Störtar sig djupt i afgrundar. Fridsam, mild och gudomlig,
Gläder i ANTONINS spira, gläder och lykliggör jorden:
I Tyrannens cerberiska Bröst förhårjelse! jämmer!
Ve oss! skulle föröda jorden och människan — Om ej
Om ej du, HARMONI! om ej din eviga jämvigt
Uppehålt alt. Och ej af oändligt hvimlande krafter,
Krafter, som utom dig, i död, förvirring och chaos,
Ach! i evighet skulle hvarannan förstörande rafa —
Gjorde et verksamt HELT, i verlden och människosjälens.

LIF och ljus! HARMONI! omätligt utbredda Vishet!
Lefvande Skönhet! Guds Förstånd, som herrskar i allting!
O genom dig är striden, är Dóden et vilkor för lifvet:

Åskviggen, Stormen godhet. Förföljelsen, hatet på jorden
Verksamhets-grunden för tusende, tusende ådlare krafter.

ALT genom dig, gudomliga! alt är Varelse, skönhet!
Skönhet i världen, i federna, segrande skönhet i snillet.
Dygden själf, är af dig. O stråla, ljusfulla fanning!
KRAFT OCH HARMONI FÖRKLARA HELA NATUREN.

FEMTE SÅNGEN.

KRRAFTEN är tingens lif; den Eviges, Eviges väfend!
HARMONIEN är skönhet och väl i vida Naturen.
Bägges förening är GUD! som lifvar snillen och hjeltar;
Spänner stofrets förmåga! til stora, herrskande Dygder.
Kraft utan harmoni, är strid, är fasa och jämmer.
Harmoni utan kraft, är god och oprisad vanmagt;
Medelmåttans oådla lugn. Men Bägges förening
Uttryck af GUD! i er, o höga, mågtiga själar,
Er, odödlige, Snillen och Hjeltar! Gudomens lågor!
O HAN lefver i edra sinnen. Utgjuter stofret
Vidt til tusendes väl; til Verldars sálhet och ára!

SÅDAN var du, o OSSIAN: lyft mig himmelska rysning!
OSSIAN, Skaldernas konung! för hvilken Naturen står hörslam.
Ach! för hvilken Homerus förfvinner, och Voltaire är intet!
Milton spänner sin flygt, och svindlar, och hinner dig icke!

Hvem kan följa dig, SKALD? Från stjernorna klingar din harpa
Med de Odödligas ach! tillbaka. Håpnande tystnar
Himlarnas eviga harmoni. O Ossian, Ossian!
Glad som ljufet: ren som åthern: segrande, hög som
Blåa himmelen. eller, Fullkomlige! i dina forger,
Djup som målnet: stark som vågen: safande, helig,
Dyfter som midnatten! O Sångens måftare, höge!
Hjeltars åra! odödliggörare! ädle, gudomlige OSSIAN!

SÅDAN, O SHAKESPEAR, var du. Dit mäktiga, kraftfulla snille,
Jättelikt, skapande, hvålfver Naturen. Hvålfver, och blottar
Med en blick des helgedom. mindre harmonisk än kraftfull!
Håll! Germaniens åra, du, serafiske KLOPSTOCK,
Pindars vän och Himmelens: rys, o svaga Europa!
Edens skald, du GESSNER! dina himmelska fångar
Andas ofkuld och Gud. — NATUR! men däremot mera
Harmoni än kraft, i er, behagliga snillen,
Er, o svanar Galliens! er, Italiens dufvor!
Ömma, ljufva och låtta; fällan ädla; men aldrig
Själens inre heliga krafter rörande. Dig dock,
NORDENS tjufsande nåktergal! Uranie! Uranie!
Dig dock vörde min Sång: dig, starke, glänfande STJERNHJELM!

KRAFT! i er, Guds söner, Verldens lärare, Vise!
Dig, o Persias helige, ZENDAS strålande ångel!
Grekernas irrande Venus, öfverjordiske PLATO,

Eller

Eller Albions ljus! dig, bjudande, kunglige BACON,
 Eller subline, skapande, NEWTON, MONTESQUIOU, LEIBNIZ,
 Eviga namn! Dig, ädle SENECA: dig, Roms halfgud,
 TACITUS! Stig, GRACIAN, i ljus: stig, ROCHEFOUCAULD! Lår oss,
 O Förfökande, segrande POPE, alt-fattande, förd af
 SHAFTESBURYS seraf-glänfande, starka, odödliga ande.
 Vål dig, HELVETIUS! Vål dig! människohjertats förtjusning,
 O ROUSSEAU, ROUSSEAU! subline, harmoniske, ljuvve!
 JULIAS, fanningens, sällhetens vife: känslans ängel!
 Min själs helgon! ömma, heliga tårar värde!

ELLER, lefvande blofs! AUREL, din dygdiga äras,
 Din Förgudnings häröld, oemotståndlige THOMAS!
 Eller, Naturens helige, LAVATER! gåckad af dären:
 Mörk för den blinde! men gudomligt seende, helig!
 Eller, mågtige GÖTHE! hög, rousseauisk, shakespearisk!
 Själens herrskare! våldsam, ljuv! underfull, osfianisk!

DENNA i all Naturen är tingens eviga ordning.
 Kraften är lifvet: Harmonien är dygder och skönhet.
 Skönhet, i verlden, för sinnet, skönhet för tänkande Sjålen:
 I sin krets, och i sit förhållande. CROMWEL, et under,
 Under! och skönhet i Djurets verld, är styggelse, sasa,
 Ve i Månskligheterens. — Så, j härjande Hjeltar!
 Dyrkade människo-fiender! ädla vilddjur! besungne,

ALEXANDER, TAMERLAN, CARL! lå, åren j Store
Under kretsen af människovålet : i Tigerns åra !

DÅREMOT j, odödliche! ådla, harmoniska fjålar!
Sambållens stiftare, skydsgudar! dåremot strålen j evigt
I de Vifas fublima verld: vålfignade! gudar!

SJETTE SÅNGEN.

HARMONIEN år Skånhetens grund: och Skånheten nåjets.
Nåjet fåder begåren. I den heliga, djupa,
Gud-fårrådande Kånflan, fåder oåndligt, oåndligt!
Genom verldens omåtliga riken i eviga myriader.
O NATURENS hårliga fyn! Guds falighet! O det
Evgit sig utgjutande Lifvet. Heliga! i dig
Hvimla kreatur, hvimla begår: lefver alt outgrundligt,
Lefver den Evige. Ach! utgjut dig, Kålla af skånhet!
Vidt åfver verlden, din varelfes fken, dit våfendes uttryck.
O allifvande anda! Guds flåkt, i mig, omkring mig!
Guds flåkt! rofens lif, och ljufets gladhet, och bergens och
Verldstofstens vegeterande, evigt hvålfvande kraft. O alljufve, gode!
Sjålens hånryckning, falighet, lif: harmoni! kårlek!
Utgjut skånhet och vål, NATURENS FADER, ifrån dig!

SKÅNHET? Skånhet och vål? ja, i fit förhållande, hånfårt:
Efter det fattande Sinnets rum, fårmåga och daning.
Matken i grufet, månniskan, hjelten, den vife, ferafen,

Hvar-

Hvarje kreatur har sin krets af godhet och skönhet:
Och af smärta och ve! ... För hvilken af dessa är Verlden?
För MIG! för MIG! för MIG! ropas i hela Naturen.
O kreaturliga blindhet! Stoffets tjelfviska vanmagt!
Segrande människo-dumhet! Du ler, o Vise — och du, du,
Allting-njutande GUD! du ler: och uplifvar dären.

HVARJE kreatur har sin krets af godhet och skönhet:
Är i fit stoft Gud! SÅ til sig hänförer allting:
Skapar omkring sig en Verld: en egen ordning af tingen:
Egen ordning af godt och fullkomligt, af stigande SKÖNHET
För des skimrande flyende varelse. Verkar och skapar
Efter sin fattnings punkt, fit tjelf, fit kännande finnes
Lif och njutning och väl. Oändeliga harmonier!
En är den eviga, fanna: Guds! den stora det Helas!
Eller den Vises. — O få MÅNNISKAN skapar omkring sig
Ve och Förtjusning. Vidt kring jordens omåtliga sträckning
Se! huru tal-löft hvimla de fälthetsökande stoffen:
Hvimla! strida, förenas. Ur det Harmoniska, ljufva,
Tillskapa Dygder: ur det förstörande, stridande, Laster.
Delens gränsning och vanmagt med fit väfendes höghet
Blandande. Lejonets ädla, mäktiga grymhet förbannas:
Hjeltens fras, beundras, dyrkas i eviga slågter.
Tusende, detta är godt! och andre tusende, detta!
Ropa. Famlande kreatur! evigt fjättradt vid tjelfvet!
Qväft i dit stoft! O nej! gudomligt, underfullt i det.

Dårlige vise! Spån du högre tingens förmåga:
Skapa en kraft i vanmagten! gif en finnesgrad! Gif den!
Nej nej! kryp, ofaliga matk! förtår dig, o spindel!
Blifven i grufet, dumme, kraftlöse, djuriske, slafvar!
Men du rika, faliga Ljus! du, omgif mig himmelskt
I sublimare Verldar.

UTGJUT, Gudom-andande stoft! ach, utgjut dig längre:
Lyft af en starkare puft den Eviges. För dina fria,
Mera eldade, ådlare finnen, faliga! för dig
Öpna sig ljusfullt, upstiga tjugufande högre och högre
Kretsar af Skönhet och Vål. O njut och lef i det HELA!
Dår är Himmel och Ljus, och Gud, och Salighets fullhet!
Andas, kreatur, Glådjen! och dö, och dö i din känsla.
O J Vise! Guds förtrolige! SNILLEN och HJELTAR!
J, odödlige, lefven där. Millioner nedför Er
Stå och tilbedja: heligt rörda, tackfama millioner!
Tilbedja ljust med ögats, med själens hänryckta blickar!

HARMONIEN är Skönhet i alt: är retelse! ljufhet!
Tingens glans och behag: är Samhållers ordning och styrka:
Snillers segrande magt och skönhet för människo-tanken.
O, i Dit sköte, ljufliga! födes tjugning och nöje:
Och i nöjets, Begären. Dessa blifva PASSIONER,

Herr-

Herrskande. Om harmoniska, Dygder: om stridande, Laster.
Altid den Eviges KRAFT! och altid väckta af NÖJET.

NÖJET! Centrum i alla Naturens kretsar: ach! evigt
Kringom hvilket himla och röras de lefvande stoftet,
Aldrig hvilande. O känsla! O smak af Naturen och Lifvet!
Droppe af Guds fötma! flåkt af hans andas ljufhet!
Lifva mig, himmelskt strömmande, från evighet, ur Guds sköte!
För mig på dina vågor! til Henom! til det HELA!
För mig ur grufet! O jag förqvåfves, förqvåfves!
Utgjut mit högre väfende! Heliga, första känsla,
Lyft mig saligt! — Vanmagten hos de dödlige kallas
Brott. Då fly det lågre! Ådlare människa! höj dig:
Stig från högre til högre kretsar af salighet. Andas
Dygdens stora Harmoniska väl. J kännen det, Hjeltar!
J upoffrande, stora, rika, lyckfaliga själar!
Verldens skydsånglar! människoålskare! dygdige! vise!
Fulle af Gud! Så utgjutne til hvart krälände stoft: lå
Lefvande i millioners väl den Eviges salhet!

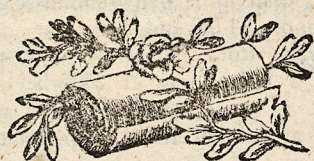
ACH, jag smakar dig, LJUFVA! kraft i hela Naturen!
I den färande, i den läkande, Hjelten och slafven,
Stoftet och Guds högsta Serafim. Underfull, underfull,
Hårjar och vålgör: ler och ger lif: och rasar och dödar.
Fasa i Tigerns gap: och smekande oskuld i lambet.

Du gör alt, Gudomliga! Väcker finnena. Lifvar
 Örnen och den forglösa fjårilen. Eos! o Eos!
 Ömma, ljufva, harmoniska flicka! hvad var det som gjorde
 Dig så skön och så ljuf? O НОЈЕ Т. Ej brottfångens qual-luft:
 Men det rena, himmelska. — Undfly, Dödlige! undfly
 Nöjets leende fara. Et lågres, som hindrar et högres
 Mera faliga njutande. Detta är sålhet, är Vishet!
 Dären må retas af Dräggen, och lefva af åckel och plågor!
 Men du, ådlare! ur den rena, himmelska källan
 Drick du Lifvet och Skaparens kärlek. Yrflande! ser du,
 Ser du ej Qvalet som ler? Det Gift som Konungar dricka,
 Ock är et gift! O märk, huru skänkt i gyldene skålar
 Ljufligt-det lockar och retar och sprider förtjusning och döden.
 Märk dessa Krönta barnen! förförande millioner!
 Som den vise beler, den ädle föraktar, och Verlden
 Jordar och glömmar. O Grufets barn! o famlande, svage!
 Himlarne vänta dig. Ach! du ej den falighet känner,
 Ej den Skönhet som andas öfver dig. Blif då i grufet!

MEN du flåkt af Sålhet och Gud! sublima och ljufva!
 Uplyft mig, DYGD, til Hjeltarnas himmel. Nöjen och åra
 Följa dig, faliggörande! ljusa! harmoniska! glada!
 Sjalarnas VENUS! Skönhet! Himmelens dagg öfver jorden!
 Känslornas harmoni. O följ mig, O följ mig!
 Genom min vareffes flyende ögnablick. Lifva mig, lyft mig,

Själens kraft och styrka och eld! O ljusliga! från min
Ålders och känslas gryning, älskade, fökte jag icke
Tyft dit ljus, dit lugn, din saliga oskuld?

DYGDERNA! O min Sålhets skydsånglar! följn mig, glada,
Ljusa himmelens barn! O följn mig genom Lifvet.
När jag bland människor söker SÅLHETEN: utan at finna!
När jag från Skogsklippans fällare högd fer ut öfver jorden:
Eller därifrån rörd går ned at gråta i Dalen.

Jag vet icke om man skall finna denna versarten så melodisk, som jag funnit den rik och ädel. Man kan invända mycket. Verldens Störste Skalder ivara. Vårt språk i sit slafveri suckar efter en sådan frihet: mänskliga snillet påstår den. Det veklige Rimet ut hårdar icke en stark tanke; förgås i Passionens våld; Odens flygt glömmet det. Jag har vågat. Skal jag kroffa PINDARS Lyra, eller behålla den?

Jag menar med NATUREN Guds Kraft som lefver i allt: utom hvilken Känsla, Väfende, Lif, är för min tanka en evig tomhet. Jag menar äfven det Omäteliga Hela. Jag tror des obestämda Evighet: des Oändelighet för inbildningen. — SPINOSA skald, hade icke varit Pantheist.

*

Jag hatar dessa kalla handverks-Snillen, dessa mechaniska, fjällösa hufvuden, som upställa Naturen såsom et dödt Urverk; som se endast Verldens kropp! under det all skapad tanke förlorar sig i des krafter och lif. Bygg, bygg, Vettiga barndom, utan sinne och genomträngning! Den Vises öga ser GUD: ser och känner honom al-lefvande!

Verlden är Guds första, stora, allmänna Uppenbarelse. Han lefver där i hvar strinma af ljus, i hvar drag af Skönhet! Utom honom, hvad vore den? Skenet af en varelse; et dödt vanmäktigt stof; icke det! Utom honom — fall i afgrunden af dit eviga intet, sköna och härliga Guds helgedom!

*

Min lag har varit at UTTRYCKA, ej at BESKRIFVA min känsla. Jag har ofta brutit harmonien. Måst där Känslan uplöst den. Någon gång där jag fökt et lefvande uttryck. Jag har frågat Naturen för mina sinnen. Hafva de felat?

På et par ställen har jag vågat Inversionen. Snillen af hög granskning beundra des styrka och rikedom. Jag känner ingen annan regel än det Högsta Sköna och Goda.

Jag älskar icke Medelmåttans ymnighet, För Er har jag icke skrivit, artigt sanlande Ordsnillen! icke för Er, själar utan kraft! fjäder-lätta, vattenklara, behageliga, som en ljuf dunst, och så svaga och försvinnande.

*

Jag har lemnat Passionernas metafysk. Deras naturliga Målning återstår i ännu Sex Sångar. En tid kan gifva dem.

Från

FRÅN NATUREN — hvars första Kraft är Gud — kommer alt lif, al känsla, al skönhet.

åtherisk. ren, himmelsk, ofynligt mächtig.

levande harpa. af den förtjusning, den starka heliga ryfning, i hvilken den minsta fläkt af en Gudomlig magt fätter alt.

OSSIAN. den förste, den måst sublimе af SKALDERNA.

*

*

Samma — mäktiga, *levande åtrå:* til lif, til sálhet. Här gifvas ógnablick då Dóden är det måst Lyckfálige. Här gifvas ógnablick då Sjálen upptyld af alla varande Slágters, af alla kommande tiders Dyrkan och Válfignelse, ville gifva sin varelse tusende gånger; och förgås i sin egen Lyckfálighet. Desá áro de sjelf-upoffrande Hjelternas.

vid guldets: sáfom medlet til al Jordisk förnöjelse, det dyraste, det vigtigaste. *vid árans blándskens:* sáfom rätta glansen af Lyckfáligheten. *vid fläckans bróft:* sáfom en himmel af döende förtjusning.

Söker i himmel och afgrund. ingen suck, ingen rörelse, sker i den Kännande Naturen, utan för et väl, en sálhet; utan för en grad af *Lif.* intet *Lif* i den oändeliga Naturen märkes, som ej är en kraft af den Al-levande.

FÖRSTÖRELSEN — sáfom de ándeliga tingens Lag: sáfom *Vilkoret* för det oändeliga Lifvet.

Den förtär dig. genom sjelfva Lifvets rörelse!

*

*

ORGANER — i hvilka den Allvarande Kraften verkar, yttrar sig oändligt, inflyter på våra sinnen — under tusende namn af Vål och Ve.

Åregiriges sjál. den finner alla ting för matta, som ej hafva tonen af des egen Styrka. De látta spelande behagen knapt röra den. Tingens starka, lysande characterer, det ár des gládje. — *ler åt rosen.* aldeles tvert emot den förra. intet látt, flyende drag af skönhet undflyr des lena sinnen. Hvila, njuta, vaggas af Gracerna, váckas af Kárleksgudärne, föras af nöjet lockad af skönheten — det ár des Lif och des Elysium.

i Förening och Bilning. i den förra skapas QUANTUM, i den sednare QVALE af den Oändeliga Kraften.

*

*

ANALOGI. den Stora alltings. LIKHET, genom hvilken den vise *ser* från det mindre til det större, från det varande til det kommande, från det fynliga til det ofynliga, från ándeligheten in i det Oändeliga. — IRIS. Sándebuds-gudinnan, i Fabeln, med Rágnbogen öfver sit hufvud, vingar, och ljus-fladdrande mantel.

är

är *namngifven*, uttryckt i et namn, et konfladt ljud. Ty de enkla, första *naturens uttryck* (djurens) kallar ej Schol-människan *Tankar* — efter han ej begriper at en droppe är Vatten men väl hela Hafvet.

PASSION — kallas hvar och en herrskande känsla, såsom *herrskande*. Den är mot Harmonien, mot den stora Skönheten af människans Sjal, då den ej är af det evigt *Sanna och Goda*. se FRAGMENTERNA.

ANTONIN. Marc - Aurel.

Spänner stofstets förmåga, egentligen tilhör detta blott *Kraften*, som är Lifvet, Sjålen, det stora Gudomliga af alt: men *Harmonien* gör Bestånd, Vålgörande, Skönhet, Fullkomlighet. Den är Alltings oändeliga Vilkor. Så som *Varelsen* är *Väsendets*.

O HAN, GUD, hans kraft, hans väsendes harmoni: en *Känsla*, på en gång innerligt håftig, stor, och rått. — *Utgjuter stofstet*: låter det fatta, känna, älska, verka, i en omätlig rymd.

SÅDAN var du: full af Harmonisk Kraft: af Naturens *Gudomliga*. — *OSSIAN, och de andra stora Snillen: se FRAGMENTERNA.

Naturen står hörsam: likfom *båfvar* lydande.

hwälfver Naturen. upptäcker, med et slags våld: tränger in i det innersta af Människosjålen: ser, blottar med en blick, Passion, Hjerta, djupet af Dygd och Last.

Håll! utrop: väl dig! välfignad! — och *Himmelens*: ty han har funnit om MESSIAS. — *rys, o sorga*: ty detta lilla, barn-spåda slagtet förgås vid hvar ton af hans Sång; behöfver joller, ej SKALDER.

behagliga. detta nalkas Svagheten. Styrkan, harmonisk, är hög, är ädel — men ej *behagelig*.

Uranie: Fru Nordenflycht. Det var hånnes namn i det Vitterhets Sällskap, där hon var.

ZENDAS. *Zend-Avestas*: ZOROASTERS och Perfernas Heliga Bok: full af alt hvad Inbildningen kan skapa högt, hänryckande, och gudomligt.

Albion, England. *bjudande, kunglige*: ty han skref Lagar för Snillet.

Strig — *i ljus*: ty han är mera Förträffelig, än känd, än lysande.

O Försökande. ESSAY on Men.

JULIAS. *Julie*, ou *La Nouvelle Heloise*: en Bok utan jemförelse, för Hjertat, för hela mänskliga Lifvet, skrifven af en Vis, af en ängel! — *tå-
var värde!* ty han var öm som man är det i Himmelen; men kallade sig alltid *olycklig*. * Han gåckades mycket af Satau-Voltaire, Han gåckades evigt af Qvickhetens kalla, toma, artigt föraktliga slagte.

AUREL. Marcus Aurelius.

Förgudnings häruld. ÅREMINNET öfver Marc-Aurel: et måsterstycke af Vishet och rent Snille. Det är en af de få Fransoser som hafva något ädelt.

skönhet i Djurets verld. betraktad i styrkan af sit *Sjelf*; lösfliten från den vänliga Mänskligheten; i den Slughet, i de Krafter, som göra et Djur stort och förunderligt — eller, efter sin varellens plan, *skönt*.

ädla villdjur. i *Tigerns åra*. De kände ej den Vålgörande Dygdens och Mänsklighetens stora Harmoni.

Gud-förrådande. ty alt hvaruti vår Tanke (vår Sjal) verkligen förlorar sig, det är Oändligt. Den förlorar sig i al Kraft. Därföre är al kraft GUD. Men den första, den heligaste af alla Naturens krafter är *Känslan*.

Guds salighet! parenthes af känsla: utrop af hänryckning. *Det Dithyrambiska, det brutna, det hänryckt vilda i de rader som följa, är Naturen, är sanning, i min Sjal.

Verldstofven. det vi kalle VERLDARNE: några skimrande stoft inom et annat stoft af den oändeliga Verlden: någre sväfvande lifsandar i det minsta organ af den al-levande Naturen.

Och af smärta och ve. af lidander; vidrörningar af ting som ej harmonisera med des varelse; flåktar af förstörelsen.

ur det Harmoniska. O huru föränderligt är ej detta! efter finne, kraft, inbildning, öde. Så föränderliga äro öck *dygderna* på jorden: merendels Sjelfnyttans oändeliga skepnader. Men EN är vår varelses Harmoni, EN är Samhällets, EN Månsklighetens, EN Naturens: och denna är evigtvarande DYGD. Ach! den är för Stor. Endast de vise och ädle känna den. Låt oss ej trycka svagheten. Al *harmonisk kraft* är en dygd.

sjätradt vid sjelfvet. vid de små, trånga utslutande, den första Sjelfkärlekens ideer och viljor. vid den lilla enda känslan af *sig sjelf!*

ach, utgjut dig längre. njut mera: genom Nøjets gudomliga lockande gå längre: lef i en högre Harmoni af tingen — närmare, och närmare den *Högsta*, där alt är enhet, ljus, oändelig Skönhet, evigvarande frid. *I samma mån människan, ned til stoftet af sit sjelf, lefver (känner, älskar) i en mindre krets af tingen och verlden — njuter hon litet, finner missstämmelse, ofrid, *Onåt* i allting: ty detta ALLTING är inrättadt efter ideen af det Hela, och ej efter ideen af et stoft. Den som vil vara lyckfelig i sig Sjelf, måste gå in i harmonien af sin Varelse, den gudomliga Sundheten och Begärens frid. Den som vil vara lyckfelig i Samhället, måste deltaga i des Stora Lif, i des Almåna Vålgörande. Den som vil vara lyckfelig i NATUREN, måste se, känna des HELA, denna Skönhet, detta Lif, denna oändeliga allvarande Harmonien af Guds Varelse.

För dina fria, mera eldade, ådlare sinnen. ty med dem endast *stiger* den dödlige. Dygden som Snillet kunna lika litet *gifvas*. Den ena är Hjertats, den andra är Förståndets, bäggedera Känslans — KRAFT och SKÖNHET.

Dår är Himmel och ljus — ty där uppenbarar sig Alltings Skönhet och öfverstämmelse: alltings oändeliga Vålgörande: GUD, i fullheten af sin kraft, i harmonien af sit Lif!

Andas, kreatur, Glädjen. öfver denna rika Skönhet, detta strömmande Ljuset af Gud. Den vise, inlåten i NATURENS oändeliga Levande Tempel, känner samma förtjusning, som (efter Tron) Guds utvalde inlåtna i Salighetens himmel. Alt för dem är förklaradt: de öfverströmmas af ljus: och förgås i lyckfelighet.

*NÖJET är *Lif i en högve grad*. LIF är det Gudomliga Första, Guds väfande. — Detta bör förklara den hänryckning som så allväldigt råder i dessa strofer af Sängen. Metern upplöses: versen likfom dör. — Om Nöjet är *högve LIF*, och detta strömmar i alla oändeliga ögnablick från Gud, och är det enda Första i hela Naturen, och är Guds väfande, och Själens genom des släktar åter stiger och upstiger til det Högsta Oändeliga, o! hvar är den dödlige som ej, hänryckt i tanken deraf, känner hvad han aldrig känt?

Fulla af Gud. ty han lefver måst i de Stora själar, i Sinnens af eld och ljus. Hvar *kraft* är, där är *Gud*.

i millioners väl den Ewiges sälhet. Lycksaligheten är i mån af åtnjutandet. Men man åtnjuter icke utan i *förening*. i den endast kan kännas, fattas det Sköna, det Vålgörande af alt. Jag sätter Guds egen *Salighet* i denna känslan.

LJUFVA! (Nöjet. — *I den sårande*. ty han söker blott sälhet, Lif. han njuter det i tanken at hafva undandröjt et hinder — skrämt et ondt, förtört något smärtande. „Nu skal jag lefva! tänker det svaga kreaturet: och ser ej at tusende tänka detsamma. Ach! de känna ej Mänsklighetens harmoni: ej den stora gudomliga Vålviljan.

Eos. *morgonrådan*: passoral - namn: den första flicka Skalden älskade. *då*, arcadiskt, platoniskt: endast i första blomman af Sinnetts vålluft. — ach! Kärlekens, som alla Mänsklighetens, skönaste rörelser, äro förlorade. Alt har blifvit qvickt och utan Genie: artigt och utan Känsla.

Et lägres som hindrar et högres - Mera saliga njutande. Det enda brott på jorden är då — *litenhet!* Befinnen det, *7 små*. Det är ej er ondska, det är litenheten, gjord betydande, sjelf-tilräcklig, som sätter er emot den Stora Sanningen, den Stora sälheten, den Stora Skönheten: det är litenheten som gör er til misshyllen och misddådare, narrqvicke och skälmsluge. Det var ej ondskan, utan litenheten, som ingaf de *små människors* Jätte, Voltaire, at gåcka NATUREN.

Qualt som ler. i lockelsen af et falskt nöje: et sådant som Skalden kallar *qual-luft*: disharmoniskt med vår Varelsefs bestånd. — alla *Passioner*, i almånna meningen, äro sådana — falska rörelser, *krafter utan harmoni*.

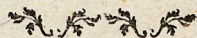
Himlarne vänta dig. den högve Sälhetens, den högve Skönhetens. Ty authorn känner, söker blott höjden af Naturens känsla och vishet.

Hjeltarnas himmel. Dit Själens kraft och storhet föra: denna Salighet at skörda välsignelser af Tusende.

*DYGD är mänskliga Själens eller Varelsefs HÖGSTA KRAFT MED HÖGSTA HARMONI: annars, och i almån mening, *hvar harmonisk kraft*. Dygden lik-bildar således Fullkomligheten af Gud. I hånne är al Moralisk Skönhet, al Själens Storhet, al Lycksalighet.

bland människor söker Sälheten: utan at finna. Förlåt mig! ömma och heliga Mänsklighet. Det är orätt. Om skönhetens och lycksalighetens Gud någonsin talar til själen, så är det i dina blickar, i dina innerligt ljufva rörelser. Fast du har i din krets några skuggor, några glänfande, flygande stoff, på

hvars atomiska dans Hopen gapar och kallar det *suille*: så är ändock denna samma din krets GUDOMENS TEMPEL. Han lefver där, den Evige, i den innersta kraften, i den öfverströmmande ljufheten af sit Lif.

*Förklaringen af *authorns Filosofi*, af des System af Sanning och Skönhet, skal lämnas Almänheten i FRAGMENTER til PASSIONERNA — som äfven innebålla des andra Original-Stycken.

